

Design dětského hracího objektu

Zuzana Kubišová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Ústav vizuální tvorby
akademický rok: 2013/2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav vizuální tvorby

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Kubišová**
Osobní číslo: **K11079**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design - 3D design**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Design dětského hracího objektu**

Zásady pro vypracování:

1. Rešerže
2. Analýza
3. Stanovení cílů
4. Sběr materiálů
5. Řešení, technologie
6. Shrnutí, zhodnocení

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce: viz. Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz. Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Jan Middendrop. **Made With Fontfont: Type For Independent Minds**

Daniel Kula. **Materiology**

Zdeno Kolesár. **Kapitoly z dejin designu**

Lakshmi Bhaskaran. **Podoby moderního designu: inspirace hlavních hnutí a styl? pro současný design**

Dave Bramston. **Design výrobků : hledání inspirace**

Rob Thompson. **Product and Furniture Design**

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Art. Ivan Pecháček**
Ústav vizuální tvorby
Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 2. prosince 2013

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

M. A. Vladimír Kovařík
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně

12.5. 2014

Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Moje bakalářská práce je zaměřena na návrh dětského hracího objektu, který by jednoduchým nastavením do druhé polohy vytvořil další zábavný prvek. Mým cílem je tedy navrhnout dětský hrací objekt poskytující množství zábavy, která děti neomrzí. Hrací prvek je určen pro děti ve věku 2-5 let. V teoretické části se věnuji důležitým informacím provázející moji práci. Poskytuji fakta o dětském hracím nábytku a jeho rozdělení, bezpečnosti a jeho vlivem. Dále se zabývám herním prvkům jako nástrojem pro správný tělesný i duševní vývoj dítěte. V praktické části vycházím z předchozích informací a analýzy. Popisuji proces navrhování a koncepty. Zaměřuji se na design a technické řešení. Obsahem je také výkresová dokumentace a vizualizace.

Klíčová slova: hrací prvek, houpačka, houpací síť, zábava, děti

ABSTRACT

My bachelor thesis is focused on design of playing object, which would create another amusement facility by simple adjustment to the second position. The main aim of thesis is to design playing object for children, which would provide an entertainment for them and never make them bored. The amusement element is dedicated to children at age 2-5. Theoretical part deals with an important informations about my work. I provide facts about children's playing furniture and its distribution, security and its influence on them. I also deal with the issue of playing elements as a tools for proper physical and mental development of children. Practical part is based on previous informations and analysis. It describes the process of designing and concepts. I also focus on the design and technical solutions. Part of the content is also drawing documentation and visualizations.

Keywords: playing element, rocker, hammock, entertainment, children

Na tomto mieste by som rada poďakovala vedúcemu mojej bakalárskej práce MgA. Ivanovi Pecháčkovi a pracovníkom Ústavu vizuálnej tvorby za ochotu a cenné rady, ktoré mi ochotne poskytli pri tvorbe mojej bakalárskej práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HISTORICKÝ VÝVOJ HRAČKY	11
1.1 ČO JE HRAČKA.....	11
1.2 PRAVEK.....	11
1.3 STAROVEK.....	11
1.4 STREDOVEK.....	12
1.5 OSVIETENSTVO.....	12
1.6 OBDOBIE PRIEMYSELNEJ REVOLÚCIE.....	13
1.7 SÚČASNOSŤ	13
2 VÝBER SPRÁVNEJ HRAČKY	14
2.1 ZDRAVOTNÁ NEZÁVADNOSŤ	14
2.2 TRVANLIVOSŤ	15
2.3 POTENCIÁL PRE DETSKÚ KREATIVITU A FANTÁZIU	15
2.4 INDIVIDUÁLNA HODNOTA.....	15
2.5 HRAČKA VHODNÁ PRE VEK DIEŤAŤA	16
2.6 SPRÁVNY MATERIÁL	16
2.7 VIACÚČELNOSŤ	17
2.8 NADVÄZOVANIE KONTAKTOV A KOMUNIKÁCIA	17
2.9 ESTETICKÁ HODNOTA.....	17
3 ROZDELENIE HRAČIEK	19
3.1 PODEĽA MATERIÁLU	19
3.1.1 Drevo.....	19
3.1.2 Plast.....	19
3.1.3 Textil	19
3.1.4 Kov	20
3.2 PODEĽA TYPU.....	20
3.2.1 Hračky rozvíjajúce motoriku.....	20
3.2.2 Didaktické hračky	20
3.2.3 Hračky pre rozvoj osobnosti a inteligencie.....	21
3.2.4 Zvukové hračky.....	21
3.3 PODEĽA VEKU A VÝVOJOVEJ ÚROVNI DIEŤAŤA	21
3.3.1 Pre deti do 1 roku (dojča).....	21
3.3.2 Hračky pre deti od 1 - 3 rokov (mladší predškolský vek).....	22
3.3.3 Hračky pre deti od 3 - 6 rokov (starší predškolský vek).....	22
4 MOTORIKA	24
4.1 HRUBÁ MOTORIKA	24
4.2 JEMNÁ MOTORIKA	25
5 HOJDACIE HRAČKY	26
5.1 HOJDACÍ KONÍK.....	26
5.1.1 História.....	26

5.1.2	Výhody hojdacieho koníka	26
5.2	HAMAKA	28
5.2.1	História hamaky	28
5.2.2	Výhody hamaky	28
II	PRAKTICKÁ ČÁST	30
6	STANOVENIE CIEĽA	31
6.1.1	Hlavné kritéria.....	31
6.1.2	Hlavná myšlienka.....	31
6.1.3	Cieľová skupina	33
7	REALIZÁCIA HRACIEHO OBJEKTU	34
7.1	DIZAJN HRACIEHO OBJEKTU	34
7.1.1	Variant A – hojdacie zvieratko	34
7.1.2	Variant A – hojdačka	35
7.1.3	Variant B – hamaka.....	35
7.2	JEDNOTLIVÉ ČASTI HRACIEHO OBJEKTU	36
7.2.1	Hlavný skelet.....	36
7.2.2	Textilné sedlo	36
7.2.3	Buková guľatina.....	37
7.3	ERGONÓMIA	37
7.3.1	Ergonomické princípy v hracom objekte	37
8	MATERIÁL	38
8.1	DREVO	38
8.1.1	Brezová preglejka.....	38
8.1.2	Bukové drevo, guľatina.....	39
8.2	TEXTIL	39
8.2.1	Ovčia polyakrylova vlna	40
	ZÁVĚR	41
	SEZNAM POUŽITÝCH CITÁCI.....	42
	SEZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	43
	SEZNAM OBRÁZKOV	45
	SEZNAM PŘÍLOH.....	46

ÚVOD

„Dokážeme len deti počať, ale potom nevieme, čo si s nimi počať.“

Václav Dušek

Pomyslenie, že tento fakt má okrem iného na svedomí nevypselosť dieťaťa zahrňujúc jeho psychický a fyzický vývoj ma presvedčil o tom, aby som sa zamerala na túto tematiku.

Pri počatí nového života sa dvaja ľudia stávajú nie len rodičmi, ale aj jeho dlžníkmi. Dieťa je nový jedinec, ktorý je závislý od opatery rodičov, spoliehajúc sa na ich kvality. Rodičia sa usilujú tvoriť dieťa podľa vlastnej vôle, snažiac sa ovplyvniť kvalitu ich života. Neustále dieťa pohlcujú povelmi, trestami a obmedzeniami brániac mu ku slobode, ku prežitiu. Nechcene vyrastajú v ideáloch a názoroch svojich rodičov. Dieťa ale nie je súčasťou ani matky ani otca. Je samostatnou bytosťou s vlastným svetom. Celé bytie a život dieťaťa vychádza od práva používania vlastného rozhodnutia, týkajúceho sa jeho pohybov, vlastníctva, ale aj jeho tela. Pre správnu výchovu dieťaťa sa teda rodič musí stať opäť dieťaťom, aby pochopil jeho potreby. Žiaľ, nevedomosť, ľahostajná povrchnosť a lenivosť preniknúť hlbšie do spomenutých súvislostí zapríčiňujú nekvalitnú duševnú, ale aj telesnú výchovu dieťaťa. Mojou bakalárskou prácou som sa preto rozhodla prispieť ku nástrojom správnej výchovy, ale aj k vývoju dieťaťa. Hrací prvok vyrastá s každým dieťaťom, preto je jeden z najlepších spôsobov správneho usmerňovania. Hračky však trvale ovplyvňujú faktory spoločnosti. Neustále sa meniaci a intenzívnejší marketingový trh prináša zo sebou mnoho negatívneho vplyvu na dieťa. Inovatívne hracie predmety ponúkajú rozšírenie funkcií, s dôsledkom zabraňovania tvorivosti fantázie, ale predovšetkým motorického vývoja. Množstvo hracích prvkov predstavujú nepriateľské boje, násilie, agresiu, či falošné kvality človeka. Je potrebné zdôrazniť, že rodičia plne zodpovedajú za voľbu hračky. Zabúdajú i na mnohé faktory ovplyvňujúce vývoj dieťaťa, neskôr premietajúce sa aj do zdravotného stavu. Počet detí so zanedbaným motorickým vývojom sa neustále zvyšuje. Zásobovaním hracích predmetov, nepodporujúce fyzickú aktivitu dieťaťa, možno vytvárame pohodlie a komfort, ale paradoxne tak dieťaťu ubližujeme. Fyzická činnosť je úzko spojená s duševným zdravým. Kombinácia týchto činiteľov vytvára šťastný a úspešný život.

Pohybový hrací predmet sa stal zámerom mojej bakalárskej práce, aby som podporila myšlienku správneho vývoja novej, nevinnej bytosti. Pri navrhovaní som zohľadnila všetky potreby dieťaťa ako zábavne, relaxačné, bezpečnostné ale aj ergonomické.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKÝ VÝVOJ HRAČKY

1.1 Čo je hračka

„Hračkou môže byť umelá vec sformovaná ľudskou prácou, ale práve tak to môže byť akákoľvek prírodná vec. Pretože vďaka svojej tvorivej hravej fantázií môže hrajúci sa človek „nazvať“ svojou hračkou čokoľvek.“ (Eugen Fink, 1993, str.7)

Hračka je predmet, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou detského vývoja. Rovnako ako rada iných produktov ľudskej činnosti, aj hračka podlieha historickým zmenám a trendom spoločnosti. I napriek tomu, že za posledné obdobie hračka diametrálne zmenila svoj vzťah, jej poslanie ostáva nezmenené. Potešiť a zabaviť deti, vnieť im do života smiech a radosť, poskytnúť im možnosť učiť sa a rozvíjať, to je význam každého hracieho prvku. Hračka však slúži tiež ako prostriedok na rozvoj motorických a psychických schopností. Pomáha deťom rozvíjať tvorivosť, získať návyky, zručnosti, ale i určitý správny pohľad na svet. Hrací predmet má teda oveľa hlbší a dôležitejší význam ako sa nám na prvý pohľad môže vôbec zdať.

1.2 Pravek

Obdobie praveku je charakterizované ako neprestajný boj o prežitie, pri ktorom človek používal tie najjednoduchšie nástroje zhotovené jednoduchými postupmi. Rovnako by sa dala charakterizovať aj hračka z pravekých čias. Primitívna doba naučila pravekých ľudí vyrábať hracie predmety z ľahko dostupných materiálov, akým bola prevažne hlina. Praveký človek sa časom naučil opracovávať aj materiál ako je drevo či kameň. Pozoruhodné sú tie hracie predmety, ktoré vznikli z kostí a parohoviny, z nich vyrábané píšťalky, vábičky alebo aj populárne frňadlá. Vývojom spomínaných predmetov sa mnohé z nich stali postupne detskými zábavnými hračkami.

1.3 Starovek

Oblasť stredozemného mora v staroveku sa stal pre hračku rajom. Staroveký Rím a Grécko vytvorilo pre deti množstvo námetových a rozmanitých hier a hračiek. Pomerne časté zastúpenie malo najmä drevo a pálená hlina. Slonovina, textil, jantár a iné vzácne kovy sa

využívali veľmi zriedka. Antické Grécko, ako aj Rím, sa považuje za rodisko bábiky a hojdacieho koníka. Populárnymi sa stali napríklad aj figúrky vojačikov, luky či sklenené korále. Hlavnou črtou starovekého obdobia bol povestný nábožensky kult. Mýtická povaha hračiek slúžila nie len hranie, ale i na uctievanie.

1.4 Stredovek

Stredovek je obdobie, kedy majstri vyrábali hračky s veľkým citom a s pochopením ich významu. Deti, v stredovekých časoch poznali pomerne množstvo pohybových hier. Často krátkrát si vyrábali hračky celkom sami z dostupných surovín ako bola hlina, drevo a slonovina. Chlapci uprednostňovali hry, ktoré podporovali ich fyzickú zdatnosť. Hrou sa chlapci učili vojenskému remeslu, takže koníky a drevené šable ich pripravovali na budúci život. Chlapec ako jazdec na koni bol považovaný za vrcholný ideál detskej predstavivosti. Dokázať veľkú obľúbenosť týchto koníkov je, žiaľ, archeologicky nemožné. Prostredníctvom písomných zmienok a dávnych vyobrazeniam sa však môžeme presvedčiť, že skutočne patrili k častým hračkám. Dievčatá sa naopak venovali hrám, ktoré ich pripravovali na ženské zručnosti. Popularitu si pre ne získali najmä bábiky oblečené v dlhých šatách ako vtedajšie urodzené dámy. Niekoľko bábik a rôznych keramických paneniek sa zachovalo dodnes.

1.5 Osvietenstvo

Najväčší rozmach výroby hračiek nastal ku koncu 16. storočia. Výrobky boli čím ďalej tým viac prepracovanejšie. 17. storočie sa stalo obdobím venované predovšetkým hojdacím koníkom, domčekom pre bábiky, ale aj bábkovému divadlu. Hračky, ako komerčný produkt, sa začali po prvý krát vyrábať už v 18. storočí. Prostredníctvom tohto obchodného zámeru sa tak stali lacnejšími a dostupnejšími aj pre bežných ľudí. Avšak zábavné predmety ako plastické mapy, knihy, či stolové hry, ktoré vplývali na mentálny rozvoj dieťaťa, si žiaľ, mohli dovoliť len tí bohatší.

1.6 Obdobie priemyselnej revolúcie

S príchodom priemyselnej revolúcie prišiel aj pokrok vo vývoji hračiek. Záujem o ne gradoval vlastnou inovatívnosťou, autenticitou a funkčnosťou. Bábikám sa rozklipkali oči, vláčky sa dostali do pohybu, stavebnice zase umožnili deťom postavať aj celý svet podľa pridanej predlohy. Technický pokrok vo svete teda značne rozšíril sortiment hračiek, inšpirujúci sa priemyselnou revolúciou. Počas obdobia vojen sa produkcia hračiek pozastavila, čo smerovalo ku opätovnému návratu ručnej výroby hracích predmetov z dostupných materiálov.

1.7 Súčasnosť

Po povojnovom období, keď svetom prerazila kinematografia, televízia a nové informačné technológie, spôsob výroby a predaja hračiek sa prudko zmenil. Vplyv masovej reklamy a pokrokovej technológie z hračky vytvoril len lacný, gýčový a bezvýznamný predmet. Žiaľ, tento negatívny trend (viď obr. 1) vplýva na hračkársky priemysel do dnešnej doby.

Obr. 1. Hojdací koník v súčasnosti

2 VÝBER SPRÁVNEJ HRAČKY

Dnešné deti sú hračkami priam zaplavené. Ich izby skôr pripomínajú obchod alebo skladiško. Narodili sa do milujúcich rodín, ktoré im túžia urobiť radosť. Široké príbuzenstvo a priatelia tak deti presýtia plyšovými hračkami, bábikami, autíčkami či stavebnicami. Dieťa začne veľké množstvo rozptyľovať, vďaka čomu sa nakoniec nedokáže na žiadny hrací predmet poriadne sústrediť. Hračka by však mala byť pre dieťa predovšetkým motivujúca, vyvolávajúca pocity a predstavivosť. Hlbšie zamyslenie sa nad skutočnou hodnotou hracieho prvku je nevyhnutná súčasť správnej voľby. V neposlednom rade si tiež musíme pripomenúť, že množstvo a kvantita rôznych hračiek sa nikdy nevyrovná kvalitnému, menšiemu množstvu hračiek.

2.1 Zdravotná nezávadnosť

Nezanedbateľnou podmienkou pri výrobe hračiek je zdravotná nezávadnosť a tým aj ich bezpečnosť. Detská hračka by mala byť vyrobená z overených a spoľahlivých materiálov. Ideálne sú práve prírodné materiály ako napríklad drevo. Pri priemyslovo vyrábaných hračkách je nutné dohliadnuť na obsah škodlivých látok. Ďalšou prísnu podmienkou je uchránenie hracieho predmetu od ostrých hrán a malých, montážnych častíc. V neposlednom rade stojí za pripomenutie, že deti do 3 rokov je nevyhnutné chrániť od styku s malými časťami.

Každá hračka či hrací prvok, ktorá sa umiestni na trh, sa podrobuje procesu posudzovania zhody. Každý výrobca hračiek je dnes povinný svoj produkt testovať, aby mal istotu, že hračka spĺňa bezpečnostné normy. Všetky tie hračky, ktoré sú riadne overené podľa európskeho štandardu, sú označené certifikátom kvality "CE". Výrobok teda spĺňa požiadavky všetkých direktív Európskej Únie. Bohužiaľ, značke CE (Conformité Européenne) dodnes nie je venovaný dostatok pozornosti. Pre zhodu s európskymi smernicami je nedostatočne chránená proti jej zneužitiu. Veľmi ľahko sa dokáže zameniť napríklad za dovezený tovar z Číny s označením "China Export". Nakoľko sa záruka tovaru hračiek a bezpečnosti znižuje, je nutné pri nich zvýšiť obozretnosť.

2.2 Trvanlivost'

Deti veľmi radi s hračkami manipulujú. Hádzu ich o zem, naťahujú ich, inak povedané, skúšajú ich maximálne možnosti. Zvážiť vhodný a dlhotrvácny materiál je pre rodičov pri kúpe hračky nevyhnutnosť. Výhodu majú pevné, nerozbitné materiály akým sú drevo, guma, textil či kvalitné plasty. Vyhnúť by sme sa mali teda všetkému, čo má tendenciu sa ľahko zlomiť, ale aj tomu, čo predstavuje riziko porezania sa, či iné zdravotné riziká.

2.3 Potenciál pre detskú kreativitu a fantáziu

Charakteristickým rysom vývoja každého dieťaťa je antropomorfizmus, poľudšťovanie hračiek. Deti sa do hry sa dokážu absolútne vžiť, ale predsa si falošné ilúzie veľmi dobre uvedomujú. Nenásilnosť funkcií, jednoduchosť tvarov, jednota materiálov a farieb podnecuje rozvoj predstavivosti a fantázie. Prostredníctvom jednoduchého hracieho predmetu je dieťa slobodne vedené ku rozvoju kreativity. Negatívny vplyv paradoxne povzbudzujú práve zložité a sofistikované hracie predmety, ktoré kreatívny potenciál naopak pohlcujú. Dokonalý, popisný odraz reality hracieho predmetu rovnako nepridáva na hodnote hračky ako aj prebytok rôznych materiálov. Zbytočne vzbudzujú pocit zraniteľnosti a bránia ku rozvíjaniu fantázie, predstavivosti ba dokonca i pamäti. Primeraná veľkosť je ďalším charakteristickým znakom dobrej, kreatívnej hračky. Nadmerné predmety totiž pôsobia ťažko a prehnane. Prehnaná funkčnosť hračiek ako hovoriace bábiky, alebo autá na batérie, sa môže zdať pre dieťa veľkým prínosom. Paradoxne, dieťa o takéto hračky rýchlo stratí záujem, pretože mu neumožňuje experimentovať.

„Deti majú väčší úžitok z aktívneho narábania s vecami a z ich skúmania než z ich pasívneho sledovania. A tak jednoduché hračky, ktoré si vyžadujú tvorivé schopnosti, sú lepšie než efektné autá na batérie alebo hovoriace bábiky, ktoré obmedzujú vaše dieťa v tom, čo s nimi môže robiť.“ (Ph.D Deborah Stipek, 2001, str.31)

2.4 Individuálna hodnota

Ako rôzne iné potreby ľudskej činnosti tak i hračky majú svoje módné vlny. Súčasná doba ovplyvnila svet hračiek natoľko, že aktuálne hračky predávajú najmä nástroje marketingu napríklad prostredníctvom masívnej reklamnej kampane. V predajniach hračiek na nás

zapôsobí len ničivá hromada bezduchých predmetov s negatívnym vplyvom na emocionálnu dieraťa. Hodnotová orientácia a postoje dieraťa sú tak nechcene potláčané. Dôsledok marketingovej kampane zameranej na hračky, je aj bránenie rozvoju koncentrácie a tvorivosti. Pri hracích predmetoch podporujúcich násilie, nepriateľstvo a falošné hodnoty človeka asi len ťažko nájdeme kvalitnú, plnohodnotnú hračku pre dieraťa. Aj napriek tejto skutočnosti je potrebné brať do úvahy, že každé dieraťa má svoje osobné potreby, ktoré sa neodporúčajú potláčať. Nenápadným sledovaním dieraťa pri hre, nám pomôže rozpoznať jeho správne požiadavky. Jeho slobodným prejavom sa odhaľujú jeho sklony a nadanie, ktoré môžu byť pre jeho budúcnosť prospešné.

2.5 Hračka vhodná pre vek dieraťa

Hračka by mala byť adekvátne k veku dieraťa a k jeho vývojovému stupňu. Výber ovplyvňuje aj smer zámeru, ku ktorému dieraťa inklinuje. Niektoré deti radi kreslia, iné uprednostia radšej stavebnicu. Pozornosť by sme mali však upriamiť na zložitejšie hračky, určené pre staršie deti. Dieraťa môžu priviesť ku zbytočnej frustrácii. Naopak, príliš jednoduché hracie predmety môžu mladšie dieraťa unudiť. Je preto veľmi dôležité, aby sme zvolili správny druh hračky. Nielenže formuje osobnosť dieraťa, ale zároveň pôsobí i na jeho rozvojové schopnosti.

2.6 Správny materiál

Ďalším rozhodujúcim faktorom ovplyvňujúci výber hracích predmetov je voľba dobrého materiálu. Za najbezpečnejší materiál na produkciu hračiek sa považujú prírodné materiály. Takmer nulové percento zdravotnej nezávadnosti nás presvedča o tom, že sú pre výrobu hračiek ako stvorené. Drevo, textil či iné prírodné materiály pôsobia na oko i na dotyk veľmi mäkko, jemne a povzbudzujúco. Riziko môžu vyvolať rôzne povrchové úpravy, alebo agresívne textilné vlákna vyvolávajúce alergické reakcie, pred ktorými je nutné zvýšiť pozornosť.

2.7 Viacúčelnosť

Preferovaným atribútom hracieho predmetu je viacúčelnosť, variabilnosť objektu. Využitie hračky vo viacerých hrách deti priam vyžadujú. Pozornosť a koncentrácia dieťaťa je často kolísavá a jeho aktivita je tak veľmi premenlivá. V porovnaní s jednoúčelovou hračkou je teda variabilný predmet z ekonomického hľadiska rozhodne výhodnejší.

2.8 Nadväzovanie kontaktov a komunikácia

Rečové schopnosti dieťaťa sa rozvíjajú do 4 rokov. Hracie predmety podporujúce komunikáciu dieťaťa sú teda pre rečový vývoj nezanedbateľné. Spoločná hra je jedna z najvhodnejších prostriedkov pre rozvoj rečovej schopnosti, ale i socializácie dieťaťa. Vzájomnou komunikáciou si upevňuje a buduje nové vzťahy, ale nadobúda aj schopnosť postupného zapájania sa do spoločnosti. Okrem iného, interaktívna povaha hracích predmetov odhaľuje aj prosociálne správanie dieťaťa. Hovoríme o schopnosti urobiť niečo v prospech druhého bez očakávania odmeny, o rozvíjaní vzťahu k tolerancii.

2.9 Estetická hodnota

Ako iné každodenné veci, predmety tak aj hračka má svoje estetické hodnoty. Hracie predmety vzbudzujú estetické zážitky všetkými stránkami pôsobiace na zmysly. Môžeme preto povedať, že dieťa prechádza akousi prvou školou vkusu. Preto je pri voľbe hračky žiadané, aby mali dobrú estetickú úroveň. Tvar hracieho predmetu je jedným z rozhodujúcich estetických kvalít. Dieťa v našom modernom svete je obklopené množstvom hracích predmetov spodobňujúcich realitu (viď obr. 2). Prevala naturalistických prvkov však vedie ku obmedzeniu fantázie a predstavivosti. Abstraktné poňatie hračky má teda pre dieťa obohacujúcejší význam. Je však nevyhnutné dávať pozor na prehnanú štylizáciu. Neposkytuje totiž dieťaťu dostatok podnetov k bohatému rozvoju. Materiál, z ktorého je hračka zhotovená, prináša dieťaťu ďalší estetický zážitok. Najpríjemnejší hmatový vnem poskytuje práve drevo a textil. Zážitok krásy dieťa vníma aj prostredníctvom farieb. Prvými mesiacmi

upútame detskú pozornosť najmä na červené a žlté hracie predmety. Neskôr dieťa inklinuje ku príjemnejším, jemnejším farbám. Prílišná pestrosť však pôsobí skôr dráždivo

a otupujúco. Deti sa smejú veľmi radi, preto ďalšou neoddeliteľnou súčasťou hračky je estetická kvalita poskytujúca smiech, vtip a radosť. Hrací predmet, ktorý dáva podnety k smiechu prináša dieťaťu pohodu a radosť. Napokon, smiech je koreňom nie len života, ale i správnej hry.

Obr. 2. Nevkusne popisná hračka

3 ROZDELENIE HRAČIEK

3.1 Podľa materiálu

Materiál je jeden z hlavných aspektov, ktorému by sme mali venovať pozornosť. Dieťa reaguje na každý materiál rôzne. Preto by mal byť zvolený tak, aby bol pre dieťa príjemným a nedráždivým. Ideálne a obľúbené sú prírodné materiály ako napríklad drevo.

3.1.1 Drevo

Drevo je hapticky príjemný materiál, s teplým povrchom a s mnohými vyhovujúcimi vlastnosťami. Keďže podnecuje rozvoj zmyslov a fantázie, s pokojnosťou môžeme tvrdiť, že drevo je ako stvorené pre detský svet. Z dreva ako z dorastajúceho materiálu, sa hracie predmety vyrábali už od pradávna a vyrábať sa vždy budú, pokiaľ bude ešte drevo jestvovať. Jeho veľkou prednosťou je najmä dobrá dostupnosť, ľahká opracovateľnosť a pomerne dlhá trvácnosť. Drevené hračky často krát vynikajú svojou jednoduchosťou, prostou tvarovou štylizáciou a pokorou k materiálu.

3.1.2 Plast

Nie je však nutné obklopiť dieťa výhradne iba dreveným materiálom. Materiály ako kov, plast a iné umelé materiály majú svoje výhody, ale aj nevýhody. V súčasnej dobe hračkárskeho sveta jednoznačne prevláda plast. Umožňuje totiž dizajnérom hračiek vytvárať nespočetné množstvo návrhov. Plastové hračky však môžu pôsobiť na pohľad veľmi hrubo a hygienicky, vymazávajú tak potešenie a nežnosť hracieho predmetu. *„Každá plastická hmota má své specifické vlastnosti, ktoré je nutné dobre znáť a rešpektovať. Plastická hmota odpuďuje jen tehdy, je-li násilně použitá a spracována.“* (Tereza Bruthansová, 2010, str.18). Azda najväčšou nevýhodou plastových hracích predmetov je práve zdravotné bezpečnostné hľadisko. Na ich výrobu sa, žiaľ, často používajú tie najlacnejšie plasty, aby sa znížili výrobné náklady. Obsahujú však vinylchlorid (VCM), ktorý americká agentúra životného prostredia označila ako karcinogénny. Iné medicínske štúdie zverejnili výsledky o pridávaných zmäkčovadlách, ktoré môžu u detí spôsobovať vývojové a zdravotné problémy. Detská hračka sa tak môže stať veľmi nebezpečnou.

3.1.3 Textil

Ďalší dostupný variant materiálu pre hračky je textil alebo plyš. Plyšové hračky by mali byť bezpečné a vkusne spracované, aby svojim vzhľadom vzbudzovali pocit bezpečia

a pokoja. Možno aj to je dôvod, prečo si ich obľúbili nie len malé deti, ale i dospelí ľudia. Textil je všeobecne veľmi vhodným a príjemným doplnkom každého detského predmetu. Vďaka jeho veľmi dobrej tvarovateľnej povahe, prirodzene prilieha na telo. Avšak neдрáždivý materiál a pevné švy sú veľkou podmienkou pre jeho použitie. Za slabú stránku textilného materiálu sa považuje pomerne ťažká údržba. Preto je vhodné, aby bol textilný doplnok jednoduchým spôsobom odnímateľný a vhodný na pranie.

3.1.4 Kov

Kov je v poradí tretím najpoužívanejším materiálom, ktorý nájdeme predovšetkým pri hračkách akými sú stavebnice, modely kovových áut a iných vozidiel. Problémom kovových predmetov je veľkosť modelových súčiastok. Hracie predmety s malými dielmi môžu vážne ohroziť dieťa.

3.2 Podľa typu

Každá detská hračka sa líši od druhej, každá je určená pre určitý vek dieťaťa, každá z nich sa odlišuje svojou funkciou alebo hlavným prínosom. Preto je nutné ich rozdeliť podľa svojho zamerania.

3.2.1 Hračky rozvíjajúce motoriku

Hračky podporujúce rozvoj fyzických a motorických schopností dieťaťa majú nezastupiteľné miesto. Motorika celkovo ovplyvňuje celkový zdravotný a telesný stav jedinca. Oslabenie a chybné návyky z detstva sa objavujú v zdravotnom stave aj po celý život, preto by sme ju nemali podceňovať. Motorické či pohybové hracie predmety pozitívne ovplyvňujú nie len telesný vývoj dieťaťa, ale vychovávajú i k odvahe, rozvíjajú poznávanie a tiež pomáhajú nadobúdať sociálne kontakty. Do skupiny hračiek pre rozvoj motoriky patria prevažne hojdacie hračky, kolobežky, bicykle, lopty, švihadlá.

3.2.2 Didaktické hračky

Didaktické hračky sú pre vývoj dieťaťa rovnako dôležité. Vstupujú mu nové poznatky a zručnosti, trénujú ich vytrvalosť, cieľavedomosť a rozvíjajú tvorivú činnosť, fantáziu.

Nájdeme ich napríklad v skladacích kockách, v domine, ale i v rôznych spoločenských hrách.

3.2.3 Hračky pre rozvoj osobnosti a inteligencie

Hracie predmety rozvíjajúce osobnosť a inteligenciu dieťaťa sú predovšetkým technické, alebo konštruktívne hračky. Predstavujú ich rôzne námetové stavebnice z kovu, z dreva, ale i z plastu. Divadelné hračky zas rozvíjajú pamäť, fantáziu, ale i slovnú zásobu detí: bábkové divadlo, bábiky, maňušky.

3.2.4 Zvukové hračky

Hudobné, teda zvukové hracie predmety umožňujú najmä rozvoj sluchového i zrakového vnímania. Za hlavný prínos tejto skupiny sa považuje aj rozvoj schopnosti sústredenia sa, nácvik správneho dýchania ale rovnako aj prežívanie radosti z tvorby. V neposlednom rade sa nesmie zabudnúť ani na pracovné hračky, ktoré oboznamujú dieťa so základnými pracovnými pomôckami (kladivká, lopatky, kanvičky na polievanie, nožnice...).

3.3 Podľa veku a vývojovej úrovni dieťaťa

Pri vývoji dieťaťa je dôležité postupné zdokonaľovanie jeho fyzických a psychických schopností. Preto v každom období života potrebuje dieťa iné hračky, ktoré sú adekvátne pre jeho vývin. Každé dieťa môže na určitú hračku reagovať rôzne. Je preto nevyhnutné rozdeliť hračky podľa veku, ktorý je hlavnou orientačnou hranicou.

3.3.1 Pre deti do 1 roku (dojča)

Dojčenské obdobie je akousi etapou psycho-motorického vývinu. Prebieha rýchlo a kontinuálne od hlavy až po dolné končatiny. Charakteristický tvar chrbtice dieťaťa sa postupne formuje. Preto je potrebné klást veľký dôraz na správny vývoj chrbtice a držania hlavy už v dojčenskom období. Dieťa časom začína reagovať na zvuk a pohyb. Pozorne začína vnímať prostredie okolo seba. Po polroku začínajú pokusy o prvé kroky, začína odlišovať tvary, farby a známe tváre. Oboznamuje sa s predmetmi, obzerá, ohmatáva si ich, ochutnáva, cmúľa a ohryzuje ich.

Hračka v dojčenskom období podlieha najprísnejším bezpečnostným opatreniam. Ako samotný dizajn hračky, tak i materiál musí byť zvolený tak, aby boli dosiahnuté požadova-

né vlastnosti hračky - nízka hmotnosť, pevnosť, nerozbitnosť, ľahká umývateľnosť. Pri tvarosloví hračky sa uprednostňujú oblé tvary, nakoľko sú pre dojča ľahko uchopiteľné. Podstatnú úlohu tvorí tiež výrazná pestrosť a kontrast farieb. Vo farebnosti hračiek sa preferujú predovšetkým základne farby. Reliéf na predmete sa neodporúča, pretože podporuje usadzovanie prachu.

V dojčenskom období dieťa prejavuje zvýšenú potrebu rozprávania, alebo vydávania zvukov. Preto najvhodnejšími hračkami pre deti do prvého roku sú najmä jednoduché zvukové predmety (hrkátky), ďalej mäkké gumové predmety, či drevené kocky.

3.3.2 Hračky pre deti od 1 - 3 rokov (mladší predškolský vek)

Dieťa začína byť značne samostatné, hrubá motorika sa aktívne vyvíja. Deti už dokážu sami stáť, niektoré z nich už chodia. Správne držanie tela je však stále pod dohľadom rodičov. Postupne sa učia zručne a účelne narábať s niektorými predmetmi. Charakteristickým znakom tohto obdobia je rozvoj reči. Začína rozumieť vetám týkajúcich sa každodenného života, neskôr už samo artikuluje až dospieva k dokonalejšej zrozumiteľnej reči.

U dieťaťa sa objavuje ďalší nový rys. Začína s predmetmi zaobchádzať tak, ako s nimi zaobchádzajú ľudia v jeho okolí. Ide o obdobie napodobňovania, imitácie. Najskôr napodobňuje iba niektoré, pre dieťa zaujímavé pohyby a až neskôr imituje celé správanie ľudí.

Aj napriek tomu, že dieťa v tomto období má vnímavosť farieb a tvarov na vyššej úrovni, nerozozná rozdiel medzi skutočnosťou a fantáziou. Najideálnejšie hracie predmety pre deti predškolského veku sú preto najmä tie, ktoré napomáhajú k tvorivosti a predstavivosti. Patria k nim jednoduché stavebnice, výtvarné a hudobné hračky, či detské náradia. Významnú úlohu začínajú preberať pohybové hračky podporujúce hrubú motoriku dieťaťa. Nimi sú napríklad vozidlá, hojdačky, trojkolky a iné.

3.3.3 Hračky pre deti od 3 - 6 rokov (starší predškolský vek)

Starší predškolský vek je obdobie, kedy dieťa nadobúda a formuje základy osobnosti. Pohybové funkcie spolu s jemnou motorikou sa zdokonaľujú. Dieťa v predškolskom veku vníma svoje okolie oveľa intenzívnejšie. Prejavuje sa estetické cítenie, ktoré veľmi úzko súvisí so zrakovým vnímaním a dokonalejším rozlišovaním tvarov a farieb. Hlavnou náplňou činnosti detí v predškolskom veku je najmä hra. Má vynikajúci vplyv na celkový rozvoj osobnosti. Nielenže podporuje fantáziu a pozornosť dieťaťa, ale dodáva mu aj citové uspokojenie.

V tomto vývojovom období dieťa túži po pohybe, po činnosti, ktorá mu spôsobuje radosť. Charakteristickou črtou pre dieťa v predškolskom veku je hlavne aktívnosť. Behaním, hojdaním či skákaním si len skúša svoju odolnosť, vytrvalosť a obratnosť. V tomto veku však si dieťa ešte nedokáže vyhradiť svoje záujmy. Dokáže sa pre určitú vec veľmi ľahko nadchnúť a po krátkom čase prejavovaný záujem upadá. Koncentrácia dieťaťa teda ešte nie je dostatočne vyvinutá na to, aby sa dokázalo dlhodobo sústrediť na jeden predmet. Neustále hľadá nové podnety. Riešením je práve variabilnosť hračiek. V predškolskom veku má dieťa zvyčajne veľmi živú fantáziu. Svoje predstavy považuje za skutočné. Ďalšou typickou črtou predškolského obdobia je potreba detského kolektívu. Je správne uprednostniť tie predmety, ktoré umožňujú kontakt so svojím rovesníkom. Najideálnejšie riešenie je ponúknuť druhému tú istú hračku, kde nájdú spoločnú zábavu z hry.

V období predškolského veku by sa výber správnej hračky rozhodne nemal podceňovať. Konkrétne zameranie hracieho predmetu rozvíja ako osobnosť a inteligenciu tak i motorické schopnosti dieťaťa. Zložitejšie stavebnice (vid' obr. 2), bábiky s možnosťou prezliekania sa, alebo rôzne zdokonalené stroje ako sú autá, vlaky či traktory sú adekvátnymi hračkami pre predškolský vek. Nepochybne sem patria i spomínané hračky podporujúce koordináciu a pohyb dieťaťa ako lopty, hojdačky, kolobežky a iné.

4 MOTORIKA

Prirodzená potreba pohybu človeka sprevádza celý život. Táto pohybová schopnosť je vysoko organizovaná funkcia, ovládaná prostredníctvom nervovej sústavy. Pohyb je významným činiteľom pre vývoj nového jedinca. Pod pojmom zdravie nesledujeme len neprítomnosť choroby, ochorenia, ale je charakterizované ako stav celkového blaha, telesného, duševného či sociálneho. Pohybová aktivita a s ňou spojená hravá činnosť je teda výborný prostriedok na fyzickú či mentálnu hygienu dieťaťa. Duševný a telesný vývin u detí hodnotíme práve cez úroveň rozvoja motoriky. Stimulácia motoriky podporuje celkový vývoj jedinca. Hovoríme teda o celkovej fyzickej zdatnosti dieťaťa, o jeho výbere pohybových aktivít, ale aj zapojenia do kolektívu. Správny vývin motoriky ovplyvňuje nie len vnímanie reči, ale i schopnosť kresliť či písať.

Pokiaľ u dieťaťa prebieha rovnomerný pohybový vývoj, naskytne sa mu neobmedzená možnosť aktivity a samostatnosti v poznávaní. Kvalita pohybov sa výrazne mení práve v predškolskom veku. Pohyby sú cielené, presnejšie a zamerané na určité činnosti. Obratnosť a koordinácia začína naberať na kvalite. Aby sa však dieťa správne vyvíjalo, potrebuje dostatok prirodzeného pohybu, ktorý zabezpečíme aktivitami ako húpanie, skákanie, behanie alebo chôdza.

Nesprávny vývoj motorických schopností ovplyvňuje nie len zdravotný, ale i psychický stav dieťaťa. Neúspešné zapojenie sa do kolektívu vedie ku nežiaducemu správaniu, následne aj k chybným návykom. Nakoľko sú pohybové mimické svaly úzko späté aj s rozvojom reči, komunikačná schopnosť dieťaťa sa znižuje. Negatívne následky nesprávneho vývoja motoriky sa môžu objaviť aj v zrakovom vnímaní.

Ľudské telo je charakteristické veľkým množstvom svalov. Motoriku detí rozdeľujeme na hrubú a jemnú motoriku. Každá z nich ovplyvňuje iné svaly a pohyby.

4.1 Hrubá motorika

Pojem hrubá motorika vo všeobecnosti predstavuje pohyby veľkých svalových skupín. Vďaka nim dieťa dokáže udržať rovnováhu, loziť, postaviť sa, chodiť, behať, či skákať. Plynulú, presnú koordináciu pohybov rozvíjajú najmä pohybové a loptové hry. Prostredníctvom kinetických predmetov sa dieťa učí uvedomovať si schému vlastného tela. Problém pri vyvíjaní hrubej motoriky sa prejavujú v nesprávnej koordinácií, v neobratnosti

a v nešikovnosti. Iné dôsledky sa môžu objaviť neskôr a to napríklad v grafomotorike. Je preto dôležité nepodceniť motorický rozvoj už od útleho veku dieťaťa, samozrejme primeraným spôsobom.

4.2 Jemná motorika

Jemná motorika zahŕňa všetky drobné pohyby, najmä pohyby rúk a prstov. Jej správny rozvoj je mimoriadne dôležitý, predovšetkým pre vykonávanie všetkých bežných úkonov ako je jedenie, obliekanie, hranie sa, kreslenie, ale i písanie. Výber hračiek v predškolskom veku by mal teda podporovať najmä rozvoj pohybu prstov a používanie rúk. Dieťa je dobré pripevňovať na pohyblivé predmety, ktoré ich motivujú do uvádzania pohybu. Dieťa sa stáva obratnejším, presnejším, ba dokonca schopným vytvoriť si tým pozitívny vzťah ku kresleniu a písaniu. Hračky by tiež mali smerovať ku modelovaniu, alebo zostavovaniu rôznych dielov. Manipulácia tohto druhu rozvíja zmysel pre farebnosť, vytrvalosť, ale i proporcionalitu.

5 HOJDACIE HRAČKY

5.1 Hojdací koník

Hojdací koník je detská klasická kinetická hračka, zvyčajne v tvare koňa, pripevneného na zahnutých lyžinách. Zakrivenie spôsobuje kolísavý pohyb vpred a vzad, pričom sa dieťa samo uvádza do pohybu za pomoci používania svalov. Dieťa sa pri pohybovej činnosti pridrža pevných častí koníka.

5.1.1 História

Históriu detského hojdacieho koňa možno vystopovať už v dobách starovekého Grécka. Drevené koníky na kolesách predstavovali bojovnosť malých jazdcov na bojových turnajoch. Neskôr sa koníky stali oveľa reálnejšími, sofistikovanejšími detskými hračkami. Prvou hlavnou myšlienkou hojdacieho koníka ako detskej hračky bol rozvoj zmyslu pre rovnováhu. Dieťa tak pripravovali na jazdu na skutočnom koňovi. Počas priemyselnej revolúcie sa podoba hojdacieho koníka začala prudko meniť a rozvíjať. Časom si získal popularitu celého sveta. Každý kus hojdacieho koníka bol vyrábaný ručne a majstrovsky. Hojdací koník bol tradične obohatený skutočným koženým sedlom. Tieto dokonalé umelecké diela si, žiaľ, v tých časoch mohli dovoliť len bohatí ľudia, vysoká šľachta. V súčasnosti sa hojdacie koníky vyrábajú prostredníctvom masovej produkcie a to v rôznych prevedeniach. Aj napriek tomu, že dnešné koníky prestali mať tradičný vzhľad, ich kúzlo sa stále nevytratilo.

5.1.2 Výhody hojdacieho koníka

Hojdacie predmety majú pre dieťa obohacujúci význam. Obnovuje nie len zdravie a vitalitu, ale ovplyvňuje i pohyb, koordináciu a správne dýchanie. Plynulý pohyb hojdania vo všeobecnej rovine zlepšuje nie len zdravie dieťaťa, ale vyvoláva i smiech a radosť.

Zdravie a vitalita - húpanie koordinuje ako pohyb tak i správne dýchanie. Posilňuje nie len brušné svaly a chrbticu, ale napomáha ku správne, pravidelnému dýchaniu a podpore funkcií iných životne dôležitých orgánov.

Rovnováha a koordinácia - vývin rovnováhy sa končí už v 7 - 8 roku dieťaťa. Preto je nevyhnutné dbať na vývoj rovnováhy už od začiatku detstva. Hojdačka dokonale stimuluje pohyby zastavenia a následného rozhybania sa. Gravitácia opakovane hojdačku rozhybe

a zabrzdí. Dieťa sediace v hojdačke pohyby začne cítiť a následne je vedené ku používaniu vlastných svalov, aby sa udržalo v pohybe. Čím viac funkcií sa na zastavenie pohybu bude vyvíjať, tým viac sa mozog stáva koordinovanejším a schopnejším na zložitejšiu činnosť. Celková koordináčna harmonizácia tela podporuje schopnosť udržania rovnováhy. Pohyby svalov sú tak oveľa precíznejšie, dokonalejšie. Okrem iného hojdiaca činnosť posilňuje vzťahy medzi dvoma hemisférami mozgu, čím pozitívne vplýva na kognitívne schopnosti dieťaťa.

Samoliečba - rytmický pohyb je prvotným pohybom každého ľudského života, počínajúc už v maternici. Prírodný pravidelný pohyb posilňuje telo, ktoré podporuje samoliečbu.

Správne držanie tela - vzťah medzi hlavou a chrbticou je vo vývoji dieťa nezanedbateľným bodom. Je veľmi dôležité brať ohľad na dobré držanie tela, pohyb a ergonómiu dieťaťa. Rovnomerný pohyb húpania pôsobí na správny pohyb hlavy a chrbtice, čím zabezpečujú koordináciu tela a mysle.

Smiech a radosť - brucho je základom ľudskej bytosti, miesto, kde sme sa ocitli po prvý raz. Brucho nás živilo od začiatku života a naďalej aj živí. Brušná dutina sa považuje za ťažisko ľudského tela, kde sa spolu viažu orgány, svaly a tkanivá. Posilňovanie brušných svalov deťom zmierňuje nie len tráviace ťažkosti, ale oživuje ich prejav emócií.

Upokojujúce účinky - kontinuálny pohyb je najvhodnejší spôsob upokojenia každého dieťaťa. Hojdačky sú predovšetkým adekvátnym prostriedkom ako uspokojiť dieťa trpiace autizmom, hyperaktivitou, či zmyslovou integračnou poruchou.

Kreativita - dieťa je typické svojou predstavivosťou a napodobovaním skutočnosti. Jeho fantázia vie byť niekedy príjemne prekvapivá. Obyčajný hojdací predmet mu postačí na to, aby si dokázalo predstaviť hru na jazdiaceho kovboja, piráta na rozbúrenom mori, vodiča autobusu zbierajúceho cestujúcich, alebo len vernú hru na obľúbené zvieratko. Predstieraním skutočnosti rozvíja jazykové, sociálne a emocionálne schopnosti, rovnako ako kreativitu a myslenie.

5.2 Hamaka

Hamaka je popruh vyrobený z pevnej tkaniny zavesený medzi dvoma bodmi. Hlavný prínos hojdacej postele je kvalitný odpočinok, spánok a relaxácia. Hamaka pozostáva z prírodných materiálov - dreva a neagresívnej pevnej tkaniny. Pevná látka je pripevnená o samotnú stacionárnu konštrukciu, alebo je upevnená medzi dvoma kotviacimi bodmi.

5.2.1 História hamaky

Hamaky sa používali už v dávnych starovekých časoch. V Indii sa siete používali prevažne skôr na detskú zábavu, zatiaľ čo v Číne hamaky využívali pre spánok 3 - 4 ročných detí. V západnom svete sa hamaka vyvinula do podoby detských postieľok a tento vynález je aktuálny aj v súčasnosti (viď obr. 3).

Obr. 3. Hamaka v súčasnosti

5.2.2 Výhody hamaky

Experimenty dokázali, že hojdacia posteľ má skutočne obohacujúci prínos pre kvalitu spánku, teda aj života. Relaxačné pôsobenie hamaky sa odráža v zdravotnom stave už od ranného detstva.

Vplyv na zdravie - poloha spánku na chrbtici je pre dieťa najbezpečnejšia pozícia. Mierne zvýšená hlava dodáva mozgu optimálny krvný obeh, čo zabezpečuje pravidelné dýchanie. Rovnomerne rozloženie hmotnosti dieťaťa likviduje pocit stresu, minimalizuje riziko "plochej hlavy" a má dobrý vplyv na vývoj chrbtice a kĺbov.

Správný vývin chrbtice - dieťa sa rodí s prirodzenou primárnou krivkou chrbtice. Nakoľko je detská chrbtica veľmi poddajná, jej tvar sa ľahko prispôsobí podložke, na ktorej leží. Poloha, ktorú hamaka umožňuje, má priaznivé účinky na chrbticu aj v neskoršom veku dieťaťa.

Rýchly spánok - prirodzený rytmus kolísavého pohybu vyvoláva pocit spánku. Dieťa ležiace v hojdacej posteli tak zaspí oveľa rýchlejšie ako na statickej pevnej posteli. Hamaka lieči dokonca i rôzne poruchy spánku, akou je napríklad nespavosť.

Hlboký a kvalitný spánok - hojdanie synchronizuje činnosť mozgu, čím podporuje hladinu spánku. Spánok je oveľa kvalitnejší a pocit prebudenia o to sviežejší.

Pocit bezpečia - prostredie v detskej hojdacej sieti pripomína dieťaťu podobný, známy pocit prostredia v maternici. Hojdacia posteľ je tak pre spánok dieťaťa ideálna.

Vplyv na správanie - upokojujúci kontinuálny pohyb je veľmi priaznivý na správanie detí. Kmitaví rovnomerný pohyb stimuluje mozgovú kôru, čo umožňuje zlepšenie koncentrácie.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 STANOVENIE CIEĽA

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že základné vlastnosti každého hracieho predmetu určeného pre deti by predovšetkým mali byť bezpečnosť, spoľahlivosť, zábavnosť, ale tiež rozvoj schopností, či podpora vývoju dieťaťa. Variabilnosť a s ňou jednoduchá nastaviteľnosť, je ďalšia obľúbená prednosť hracieho predmetu. Nezanedbateľným cieľom je rozhodne voľba správneho materiálu, vhodného pre detský svet. Ekonomická stránka návrhu je rovnako neprehliadnuteľným bodom. Dôvodom je kolísavá pozornosť detí, ktorá sa často krát rieši kúpou iného, ďalšieho hracieho prvku. V neposlednom rade spomeňme pútavý vizuál hračky, ktorý je potrebný pre prítiahnutie zákazníkov, no predovšetkým detských očí.

6.1.1 Hlavné kritéria

- Bezpečnosť : absencia ostrých hrán, vhodný a deťom priateľský materiál
- Technická nezávadnosť : stabilita, pevnosť a trvácnosť konštrukcie
- Hygienická nezávadnosť : textília je ľahko odnímateľná, vhodná na pranie
- Jednoduchosť : podpora fantázie a predstavivosti (zabránenie popisnosti)
- Variabilnosť : možnosť viacerých zábavných činností
- Primeranosť k veku dieťaťa : hrací prvok je adekvátny k vývojovej úrovni dieťaťa
- Výchovná hodnota : podpora k pozitívnej činnosti
- Vkus, estetika : rozvoj správneho estetického myslenia

6.1.2 Hlavná myšlienka

Impulz, ktorý ma viedol ku návrhu detského hracieho objektu bolo samotné prostredie detí. V poslednom období som nimi obklopená pomerne často. Čas, strávený s nimi, mi odokryl niekoľko závažných skutočností a donútil ma sa nad nimi zamyslieť.

„Stať sa rodičom nie je ťažké, ale byť ním je naopak veľmi náročné!“

Annegret Weikert

Je smutné, že dnes si túto skutočnosť zodpovedne uvedomujú len málokto rodičia. Na výchovu vlastného dieťaťa sa pozerajú akoby cez prsty, nevedomajúc si, že osobnosť svojho dieťaťa formujú už od skorého veku. Nedostatočnú pozornosť kompenzujú hromadou nevhodných hračiek, ktorú považujú za správnu náhradu. Dieťa však potrebuje väčšmi ich čas ako ich drahé hračky. Nevedomosť rodičov o nedôslednej výchove, ktorou dieťa

sprevádzajú, často krát vedie ku pocitom samoty, zlým návykom ba dokonca až k delikventnému správaniu. Rodičia by mali byť predovšetkým milujúcim a starostlivým vzorom s autoritatívnym postavením, dozerajúci na dieťa a podporovať jeho zábavu či roztomilý inštinkt s rešpektovaním jeho vekových zvláštností.

Dnešná tradičná spoločnosť podlieha civilizačným trendom nedostatku pohybovej aktivity, žiaľ, dnes prejavujúci sa už aj u detí. Fakt, že výchovu detí ovplyvňuje ako spoločnosť, tak i rodina, stojí taktiež za pripomenutie. Množstvo rodičov nepodporuje fyzickú aktivitu svojich detí, čím prispievajú k neplnohodnotnému rozvoju motoriky. Dôsledkom zanedbávania pohybových aktivít počas prvých piatich rokov sú najmä zlé motorické návyky detí, prejavujúce sa aj do iných sfér správania sa. Skutočnosť, že dnes sa činnosť detí ignoruje, vedie ku opačnému, negatívnemu extrému. Čoraz viac detí uprednostní trávenie voľného času pasívnou aktivitou. Niet divu, že číslo s detskou obezitou tak prudko narastá. Pozornosť by sa preto mala upriamiť na pohybové hracie predmety, podporujúce rozvoj pohybov a telesných vlastností.

Náš svet sa stáva stále viac a viac civilizovanejším svetom, vytvoreným človekom. Pred reklamou a inými marketingovými nástrojmi útočiacimi na nás každým dňom, deti len ťažko ubránime pred ich dôsledkami. Marketingovým cieľom sa stali malé nevinné bytosti. Neskúsenosť a dôverčivosť detí, no predovšetkým ich ľahko sa formujúca lojalita k produktu, tak výrobcov viedla k presvedčeniu, že deti sú najlepším cieľom na zameranie sa reklamnej kampane. Je potrebné si uvedomiť, že už batol'a vyjadrujúce svoje reakcie, výrazne ovplyvňuje rodičov pri nákupe, nevedomujúc si, čo je dobré a čo naopak zlé. Žiaľ, dnešní rodičia podporujú marketingový trh, nezáležiac im na tom, aký negatívny vplyv na deti hrací predmet vyvolá. Svoje ratolesti tak obklopujú hračkami prejavujúcimi násilie a kriminalitu s domnienkou, že dieťa utíšia. Dieťa, nevnímajúce hodnotu peňazí, chce však neustále viac a viac až pokým rodič neustúpi. Správna hodnota hračky sa tak stáva pominuteľnou a skrýva sa za podnikateľský zisk. Význam hracieho predmetu už dnes spočíva v násilnej počítačovej hre, alebo aj v lacnom gýčovom kuse plastu, predstavujúci hrací prvok. Rodičia, nechraňujúc svoje dieťa pred negatívnym vplyvom masmédií, tak narúšajú optimálny rozvoj dieťaťa, čím nepriaznivo vplyvajú aj na jeho budúcnosť.

Spojenie všetkých zistených faktov ma podnietilo ku tvorbe kvalitného hracieho prvku pre deti. Hlavným cieľom mojej práce sa tak stala podpora kvality a významu hračky, ale tiež aj zmena jej terajšieho vnímania.

6.1.3 Cieľová skupina

Dôležitý faktor pri navrhovaní každého dizajnu je správne určiť cieľovú skupinu. Rozhodnutie, koho chceme navrhovaným dizajnom zaujať, ovplyvní smer i orientáciu nášho návrhu. Mojm cieľom je predovšetkým upútať primárnu skupinu detí. Hrací predmet je koncipovaný do domáceho interiérového prostredia. Vzhľadom na to, že navrhovaný hrací prvok je variabilný, bolo nutné určiť aj vekové hranice, aby nedošlo k ohrozeniu dieťaťa. Variant hojdacieho koníka (viď obr. 5) je vhodný pre deti od 2 - 5 rokov. Vekové rozmedzie tohto variantu je najobširnejšie, pretože konštrukcia objektu neobmedzuje dieťa takmer v žiadnych parametroch. Navrhovaný hojdací objekt ponúka možnosť zábavy pre jeden pár detí (viď obr. 6) vo vekovom rozhraní 2 - 4 rokov. Aby však nestratil zmysel zábavy stojacej hojdačky v dvojici, je doporučené, aby sa váha detí príliš neodlišovala. Posledný, tretí variant variabilného zábavného objektu, je hamaka (viď obr. 7). Návrh tejto verzie je obmedzený výškou dieťaťa. Cieľová skupina pri hamake preto nie je rozsiahla. Hamaka je teda z bezpečnostných a ergonomických dôvodov určená predovšetkým pre deti od 2 - 3 rokov.

7 REALIZÁCIA HRACIEHO OBJEKTU

7.1 Dizajn hracieho objektu

V navrhovaní hojdacieho prvku (viď obr. 4) som sa oprela najmä o požadované kritéria hracieho predmetu. Hlavným zámerom bola hlavne variabilnosť, viacúčelnosť prvku, ktorý dnešný sortiment hračiek veľmi neponúka. S úmyselným odklonom od súčasných podôb hojdačiek a ich konkrétnym stvárnením skutočnosti vznikla snaha o naznačenie zvieracieho výrazu. Hojdací prvok preto nazývam hojdacím zvieratkom. Atraktívny, no predsa jednoduchý dizajn podporuje ako výber správneho materiálu tak i nenásilná myšlienka zvieracieho charakteru. Kombináciou všetkých kritérií, požiadaviek a nápadov vznikol pútavý dizajn hracieho prvku ponúkajúc niekoľko variant zábavy.

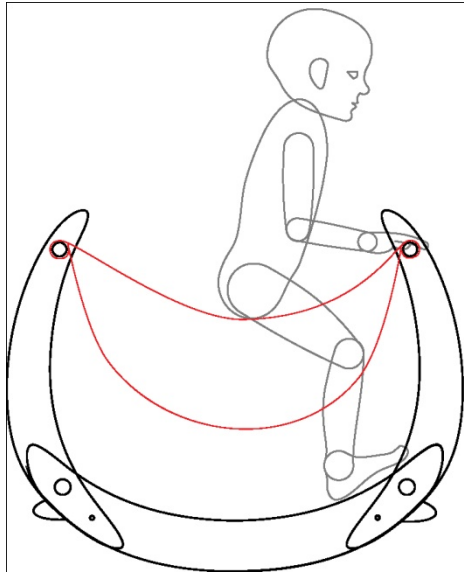

Obr. 4. Návrh hojdacieho objektu pre deti (hojdacia ovečka, koník)

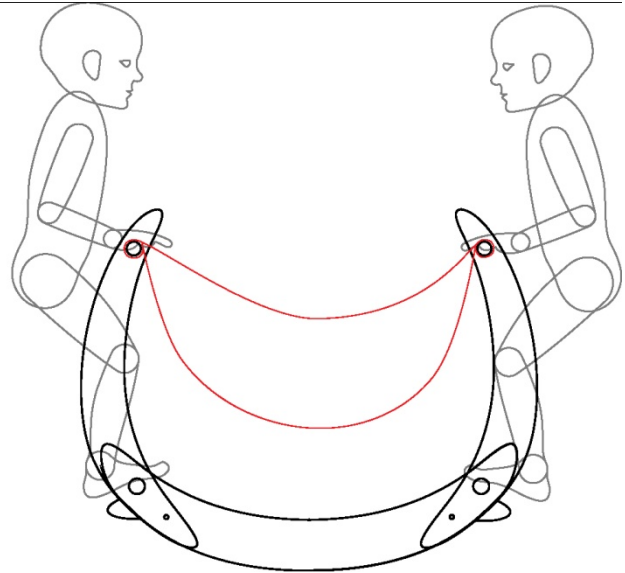
7.1.1 Variant A – hojdacie zvieratko

Variant hojdacieho zvieratka (viď obr. 5) ponúka nie len možnosť zábavy, ale predovšetkým má obohacujúci význam pre zdravý motorický, ale i psychický vývoj dieťaťa. Dieťa pohodlne sedí na pevnej textílii z umelej ovčej vlny, pričom sú jeho nohy položené

na lyžinách hojdačky. Pri pohybe sa dieťa drží bukových rukovätí. Vlastnou silou sa snaží uviesť telo do pohybu, čím zapája do aktivity celé telo.

Obr. 5. Variant A – hojdacie zvieratko

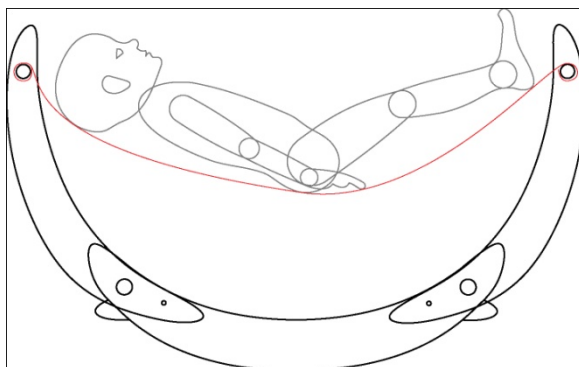
Obr. 6. Variant B – hojdačka

7.1.2 Variant A – hojdačka

Možnosť hojdačky je určená pochopiteľne pre dve deti. Obe stoja jednou alebo dvoma nohami na pevných bukových guľatinách pripevnených o skelet. Pridŕžajúc sa rukovätí v hornej časti ramien sa striedavo odrážajú od zeme. Hojdací pohyb uvádza do činnosti takmer všetky svaly dieťaťa. Variant hojdačky podporuje nie len správny motorický vývoj, ale podnecuje aj sociálnu komunikáciu medzi deťmi.

7.1.3 Variant B – hamaka

Hojdacia posteľ (viď obr. 7) je vnímaná predovšetkým ako relaxačný prvok. To však neznamená, že pre dieťa nie je atraktívna. Hamaka patrí medzi obľúbené detské zariadenia, ktoré radi uprednostnia pred bežnou posteľou. Textília, primárne určená ako sedlo, sa jednoduchým spôsobom odopínania prostredníctvom sponového princípu rozšíri na plochu vhodnú pre rozlohu celého tela dieťaťa. S jemným prehĺbením so zvýšením polohy hlavy a nôh hamaka ponúka dieťaťu pocit pohody, komfortu a relaxácie.

Obr. 7. Variant B – hamaka

7.2 Jednotlivé části hracieho objektu

7.2.1 Hlavný skelet

Drevený skelet pôsobí na pohľad veľmi ľahko a zároveň dostatočne pevne a odolne. Jednoduchá konštrukcia, vytvorená z kvalitnej brezovej preglejky, je zložená z nosných prvkov lyžín a nastaviteľných ramien. Výrazný dojem hracieho predmetu určuje práve esteticky pôsobiaca krivka lyžín. Jej línia je prispôbena a navrhnutá tak, aby bola dodržaná bezpečnosť detí. Tvar celého objektu pri oboch variantoch je založený na kopírovaní podobnej línie. Profily brezovej preglejky sú zámerne priznané, aby sa dosiahla optická ľahkosť. Ramená sú na nosnej lyžine uchytené za pomoci zapustených skrutiek a závrtných matíc. Voľba krytého spojovacieho materiálu zabraňuje deťom ku styku, čím podporuje bezpečnosť dieťaťa, ale aj produktu. Vyfrézované otvory, pre použitie spojovacích prvkov na vnútornej strane skeletu, nenarúšajú celkový dojem, ani bezpečnosť. Súčasťou lyžín sú tiež i dorazy zabezpečujúce neohrožujúcu aktivitu hojdania sa. Pogumovanie spodného profilu lyžín som vylúčila z dôvodu väčšej dynamiky objektu.

7.2.2 Textilné sedlo

Textilné sedlo je prispôbené ergonomickému sedeniu, využívajúc vlastnosti textílie. Pohodlný a pevný sedák zabezpečujú popruhy vedené od jednej rukoväti ku druhej. Spevnenie je zaručené vzájomným prekladaním popruhov. Princíp kovového sponového zapínania je súčasťou popruhu, prispôbena na rýchle a nenáročné nastavovanie variantov. Textília jednoduchým prevesením cez pevné popruhy vytvára priestor na sedenie. Upevnenie látky spočíva v jednoduchom odopínaní zo spodnej strany textílie na oboch

stranách. Polyakrylovú ovčiu vlnu je možné jednoduchým spôsobom odnímať, nakoľko údržba textilného materiálu je neodlúčiteľnou súčasťou detského hracieho objektu. Dominantným prvkom celého dizajnu hracieho objektu je predovšetkým previs imitovanej zvieracej textilie, ktorá svojím pôsobením predstavuje zvieratko.

7.2.3 Buková guľatina

Tvrdosť a pevnosť materiálu som využila najmä pri častiach, ktoré slúžia ako nosné prvky pre dieťa. Buková guľatina je napevno uchytená z vnútorných strán lyžín a prechádza do ramien hracieho prvku, ktoré však ostávajú pohyblivé. Guľatina sa nachádza aj v hornej časti hracieho objektu, kde slúži ako rukoväť pre dieťa.

7.3 Ergonómia

Prispôsobovanie detského nábytku fyzickým potrebám dieťaťa je pre jeho vývoj nesmierne dôležité. Pri navrhovaní detského nábytku, či iného prvku je teda ergonomické hľadisko neprehliadnuteľné. Hlavným zámerom ergonómie je dosiahnuť také rozmery a proporcie, ktoré sú dieťaťu vyhovujúce a ktoré následne nezaťažujú zdravotný stav.

7.3.1 Ergonomické princípy v hracom objekte

Textilné sedlo poskytuje možnosť dynamického sedenia. Nestabilné pohybujúce sa sedlo povzbudzuje dieťa ku správnej, vyváženej polohe tela. Lyžiny slúžia ako podpory nôh, zabezpečujúce správnu polohu dolných končatín. Okrem iného, taktiež napomáhajú dieťaťu ku zapieraniu chodidiel, čím prirodzene prispieva k správne držaniu tela. Komfortnosť hojdacieho predmetu je podporená možnosťou neobmedzeného pohybu, ktorú umožňuje variant hojdačky. Je prirodzené, že dieťa má potrebu slobody pohybu, ktorá je pre nich mnohokrát atraktívnejšia ako poloha sedu. Striedaním jednotlivých polôh je prosperujúce pre celé telo. Hojdacia sieť umožňuje prirodzenú polohu tela s mierne zvýšenou hlavou a dolnými končatinami. Poloha vrodenej krivky prospieva ku psychickému odpočinku, ale najmä ku správne prúdeniu krvi.

Výška hojdacieho prvku je ergonomická. Výška sedla je určená tak, aby stehná s predkolením zvierali uhol približne 90 stupňov. Rozloha sedacej plochy ponúka viac ako stanovená ergonomická norma, čo je vnímané ako pozitívum.

8 MATERIÁL

Pri voľbe správneho a vhodného materiálu hracieho prvku pre deti som sa upriamila na niekoľko materiálových faktorov. Pevnosť, trvácnosť, kvalita či obnoviteľnosť sú jednými zo základných činiteľov ovplyvňujúci môj výber. Pozitívny estetický účinok, zdravotná nezávadnosť, ale aj ľahká dostupnosť a ekonomická nenáročnosť sú rovnako nevyhnutnou požiadavkou pre správnu materiálovú voľbu. Pri rozhodovaní najvhodnejších materiáloch som zohľadňovala predovšetkým výber v prospech dieťaťa.

8.1 Drevo

Drevo je overený, prírodný materiál, ktorý má svojimi vlastnosťami v stavebnom priemysle nezastupiteľné miesto. Táto obnoviteľná, ľahko dostupná a trvácna surovina má aj niekoľko estetických vlastností, ktoré sú pre dizajn veľmi dôležité. Atraktivita dreva je príznačná svojím vzhľadom, ktorý navodzuje pocit tepla a pohody. Povrch dreva u detí podnecuje rozvoj fantázie i všetkých zmyslov. Stabilita dreveného materiálu je podmienená svojou kvalitou. Pevnosť dreva je dôležitým faktorom pre vývoj návrhu detského hracieho prvku. Ako zdroj dreveného materiálu som zvolila medzinárodnú drevospracujúcu spoločnosť Metsä Wood, ktorá dlhé roky prosperuje svojimi vysoko kvalitnými fínskymi drevenými výrobkami.

8.1.1 Brezová preglejka

Brezová preglejka od spoločnosti Metsä Wood, vyniká všetkými vlastnosťami potrebnými pre vývoj detského hracieho predmetu. Pre konštrukčné riešenie je preto ideálnym materiálom. Zvolený materiál spoločnosť Metsä Wood charakterizuje nasledovnými vlastnosťami:

- Priaznivý pomer hmotnosti a pevnosti
- Vysoká životnosť
- Jednoduché opracovanie a upevnenie s využitím štandardných obrábaných strojov a upevňovacích metód
- Nízka hmotnosť – jednoduchá manipulácia
- Výborná odolnosť voči vlhkosti
- Povrch je hladký, tvrdý a odolný

8.1.2 Buková drevo, guľatina

Bukové drevo je svetlé drevo s charakteristickými stržňovými lúčmi. Svojou pevnosťou sa zaraďuje medzi stredne pevné až pevné drevo. Okrem dobrej tvrdosti vyniká aj vysokým obsahom lignínu, ktorý zabezpečuje ohybnosť. Dobrou spracovateľnosťou je ako stvorený pre nábytkársky priemysel, kde sa využíva predovšetkým na ohýbanie, ale i výrobu dyhy, či guľatiny.

8.2 Textil

Textilné vlákna sú najstaršou, najoverenejšou a najprirrodzenejšou surovinou, ktorá je spolu s potravou a bývaním neodmysliteľnou súčasťou potrieb človeka. Z úžitkového hľadiska sú textilné vlákna východiskovými surovinami, ktoré sa ďalším spracovaním z priadze stávajú tkaninami, pleteninami, alebo inými plošnými textíliami. Primárnymi charakteristickými vlastnosťami textilného vlákna sú pevnosť, ohybnosť, pružnosť, jemnosť a nasiakavosť. Účel ďalšieho spracovania sa určuje podľa rôznych vlastností a funkcií, ktoré sa od textilného vlákna požaduje. Avšak prvotné delenie textilných vlákien spočíva v ich pôvode a základnom zložení. Rozdeľujeme ich na prírodné, syntetické a kombinované vlákna.

Vlákna na prírodnej báze sú najosvedčenejšie vlákna, ktoré vynikajú svojou prirodzenosťou a nenahraditeľnými vlastnosťami. Podľa pôvodu sa prírodné vlákna delia na rastlinné a živočíšne vlákna.

Syntetické alebo chemické vlákna väčšinou predstavujú lacnú náhradu prírodných textilných materiálov. V porovnaní s prírodnými vláknami sú syntetické vlákna však pevnejšie, nekrčivé a odolnejšie proti oderu. Podľa pridaných chemických látok vzniknú syntetické vlákna ako polyester, polyakryl, polyamid a iné.

Význam kombinovaných vlákien má dva podstatné dôvody. Zlepšenie estetických a úžitkových vlastností ako aj zníženie ceny, čo predstavuje v dnešnom textilnom priemysle významný prínos pre produkciu textilných výrobkov. Kombinované vlákno nemusí dokonca pôsobiť ako „umelina“, pokiaľ je obsah pridaných vlákien menej ako 1/3. V súčasnosti je výroba kombinovaného vlákna spomedzi iných vlákien najpoužívanejšia.

8.2.1 Ovčia polyakrylova vlna

Syntetické vlákno je textúrou veľmi podobné vlně, no vlastnosťami sa mierne odlišuje. Umelé živočíšne vlákno vyniká svojou vysokou pevnosťou, pružnosťou a odolnosťou, dobrou údržbou a pomerne nízkou cenou. V súčasnej dobe sa používa na produkciu pletených výrobkov no predovšetkým aj pre detské plyšové produkty. Nakoľko je ovčia polyakrylová vlna pre deti vhodným materiálom, využila som ju ako textilné sedlo či pevnú tkaninu pre odpočívanie.

ZÁVĚR

Práce na bakalárskom projekte ma obohatila v mnohým smeroch. V prvom rade som získala prehľad o význame a podobe hračky v histórii, ale aj v súčasnosti. Rozšírila som si poznatky o správnom a vhodnom hracom prvku pre dieťa. Posun som zacítila i v materiálovej oblasti a jej vplyvu na dieťa, ale i človeka ako takého.

Najt'ažšou, ale predsa príjemnou úlohou môjho bakalárskeho projektu, opätovné vnorenie sa do detského sveta a jeho vnímanie detskými očami. Stať sa znova dieťaťom je krásne v tom, že zrazu prestaneme vnímať pravidlá tohto sveta a cítime len ľahkosť vlastného bytia. Oslobodzujúci a nesmierne inšpirujúci pohľad mi sám naznačil cestu tvorby projektu. Detské videnie sveta som teda podporila prvkami ľahkosti, jednoduchosti, nenásilnosti a inovatívnosti, premietajúce sa do návrhu môjho bakalárskeho projektu.

Ďalší významným prínosom práce bola možnosť konzultácie s odborníkmi v oblasti výroby, konštrukcie ale aj samotného dizajnu. Tieto stretnutia vo mne zanechali skutočne výraznú stopu. V neposlednom rade, značne posunuli tiež i moje vnímanie a pohľad na dizajn prostredníctvom hľadania kompromisov a ústupkov v tvare ale i vo funkcii.

Získané informácie som uplatnila vo výslednom návrhu detského hracieho objektu. Inovatívnym dizajnom som sa snažila o dosiahnutie zábavnej, ale i odpočinkovej sféry s pozitívnym vplyvom na vývoj dieťaťa.

Pevne verím, že moja práca bude pre deti prínosná a účelná predovšetkým pre ich správny duševný a fyzický vývoj.

SEZNAM POUŽITÝCH CITÁCI

[1] FINK, Eugen. *Hra jako symbol světa*. 1993. vyd. Praha: Český spisovatel, a.s., 1993. ISBN 80-202-0410-5.

[2] STIPEK PH.D., Deborah a Kathy SEAL. *Motivated Minds: Raising Children to Love Learning*. 2001. vyd. New York: Henry Holt, 2001. ISBN 0-8050-6395-1.

[3] BRUTHANSOVÁ, Tereza. *Libuše Niklová*. 2010. vyd. Praha: Arbor vitae societas, 2010. ISBN 978-80-904534-1-8.

SEZNAM POUŽITEJ LITERATURY

BORECKÝ, Vladimír PhDr. *Světy hraček*. 1979. vyd. Praha: Český svaz žen MONA, 1979.

BRIERLEY, John. *7 prvních let života rozhoduje*. 1996. vyd. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-109-6.

BRUTHANSOVÁ, Tereza. *Libuše Niklová*. 2010. vyd. Praha: Arbor vitae societas, 2010. ISBN 978-80-904534-1-8.

EILEEN, Allen a Marotz LYN R. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. 2002. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-614-4.

FINK, Eugen. *Hra jako symbol světa*. 1993. vyd. Praha: Český spisovatel, a.s., 1993. ISBN 80-202-0410-5.

CHUNDELA, Lubor. *Ergonomie*. 2001. vyd. Praha: ČVUT, 2001. ISBN 80-01-02301-X.

LEACH, Penelope. *New baby and child*. 1994. vyd. London: Knopf, 1994. ISBN 9780679724254

MIŠURCOVÁ, Věra. *Hra a hračka v životě dítěte*. 1989. vyd. Praha: SNP, 1989.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Dieťa sa hrá a spoznáva svet*. 1988. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1988.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Současná hračka*. 1979. vyd. Praha: Odeon, 1979.

STIPEK PH.D., Deborah a Kathy SEAL. *Motivated Minds: Raising Children to Love Learning*. 2001. vyd. New York: Henry Holt, 2001. ISBN 0-8050-6395-1.

Zdroje z internetu:

BUKOVČANOVÁ, Elena. Hry a hračky v stredoveku. [online]. 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: http://www.historyweb.sk/clanky/detail/hry-a-hracky-v-stredoveku#.U3RqK_1_vfJ

REGENERMELOVÁ, Lucie. Jaké hračky jsou vhodné pro naše děti. [online]. 2010 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: <http://rozvoj-osobnosti.zdrave.cz/hracky-vhodne-pro-deti/>

DOWSHEN, Steve. Choosing Safe Toys. [online]. 2014 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z: http://kidshealth.org/parent/firstaid_safe/home/safe_toys.html

EVANS A., Rhian a kol. Good Toys for Young Children by Age and Stage. [online]. 2012 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z : <http://www.naeyc.org/toys>

JURÍČEKOVÁ, Lenka. Vývin a stimulácia motoriky a grafomotoriky. [online]. 2010 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z :<http://www.stvorlistok.com/vyvinova-stimulacia-dieta-ta/stimulacia-motoriky-a-grafomotoriky/>

GOOD, Jenny. Whar Are the Health Benefits of a rocking Chair?. [online]. 2013 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z :<http://www.livestrong.com/article/146843-what-are-the-health-benefits-of-a-rocking-chair/>

HANSEN, Derek. Seven More Benefits of Sleeping in a Hammock, Outdoors. [online]. 2012 [cit. 2014-05-15]. Dostupné z :<http://theultimatehang.com/2012/11/seven-more-benefits-of-sleeping-in-a-hammock-outdoors/>

SEZNAM OBRÁZKOV

Obr. 1: Hojdací koník v současnosti

Obr. 2: Nevkusne popisná hračka

Obr. 3: Hamaka v současnosti

Obr. 4: Návrh hojdacie objektu pre deti (hojdacia ovečka, koník)

Obr. 5: Variant A - hojdacie zvieratko

Obr. 6: Variant A - hojdačka

Obr. 7: Variant B - hamaka

SEZNAM PŘÍLOH

CD s touto prací ve formátech pdf, word dokument

CD s obrazovou dokumentací a s video simulací

Technický výkres hojdicího objektu